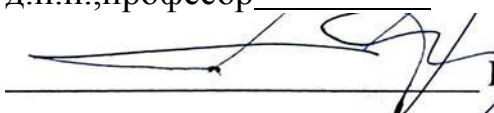

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри педагогіки
та менеджменту освіти
д.п.н., професор _____

 Радул В.В.

“27” серпня_2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ (ПП 2.05)**

Галузь знань _____ **01 Освіта/Педагогіка** _____
Рівень вищої освіти _____ **перший (бакалаврський)** _____
Спеціальність _____ **014 Середня освіта (Природничі науки)** _____
Освітньо-професійна програма _____ **Середня освіта (Природничі науки)** _____
Факультет _____ **математики, природничих наук та технологій** _____
Форма навчання _____ **денна** _____

2021-2022 рік

Робоча програма з курсу **«Методика виховної роботи»** для студентів галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка, напряму підготовки 014 Середня освіта, освітньої програми: Середня освіта (Природничі науки) – 21 с. “30” серпня 2021 року.

Робочу програму розробила Кравцова Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти. Протокол № 1 від “ 27 ” серпня 2021 року

Завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Радул В.В.

“30” серпня 2021 року

1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	Нормативна
Розділів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта ОПП Середня освіта (Природничі науки)	Рік підготовки: 3-й
Змістових модулів – 2		Семестр 6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання творча розробка		
Загальна кількість годин – 90		Лекції 18 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: перший(бакалаврський)	Практичні, семінарські 16 год.
		Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота
		56 год.
		Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 34/56

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітній компонент «Методика виховної роботи» спрямований на вивчення особливостей організації виховної роботи у сучасних закладах загальної середньої освіти, забезпечення особистісно-професійного розвитку студентів, як майбутніх класних керівників, суб'єктів виховної діяльності, формування у них професійно- педагогічної компетентності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і методичні основи організації виховної роботи в закладах середньої освіти.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях з курсу «Педагогіка» та після проходження « Навчальної практики з педагогіки». Навчальна дисципліна передбачає оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками організації виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, що є підґрунтям для проходження здобувачами вищої освіти виробничої педагогічної практики.

Метою навчальної дисципліни «Методика виховної роботи» є формування у студентів системи професійних знань з теоретичних основи виховання, умінь і навичок проектування і організації виховних процесів зі школярами, формування здатності здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування цінностей, професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

Завдання навчальної дисципліни «Методика виховної роботи»:

- забезпечувати ґрунтовне засвоєння студентами теоретичними знаннями про сутність і специфіку виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах;
- забезпечувати опанування студентами системою методів виховної роботи для розв'язання актуальних завдань розвитку особистості учня;
- сформувати у студентів педагогічний досвід проектування виховної діяльності учнів;
- спонукати студентів до самовиховання і самоосвіти в сфері пізнання особистості учня як суб'єкта своєї виховної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетенцій або їх складових:**

- здатність здійснювати оптимальний вибір форм, методів, змісту виховання відповідно до актуальних завдань виховання здобувачів освіти;
- здатність аналізувати інформацію для вирішення педагогічних завдань, що виникають у виховній роботі сучасної школи.
- здатність до використання сучасних виховних технологій формування в учнів духовних, моральних цінностей.

В результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків; індивідуальні характеристики

дітей різних вікових груп, особливості груп учнів юнацького віку, умови розвитку учнівського самоврядування, формування сприятливого психологічного мікроклімату і співробітництва учнів в групі;

- принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми виховання в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти);
- розуміє функціональні обов'язки вчителя та класного керівника, педагогічно мислить, аналізує педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації;
- нормативно-правову базу про соціальний захист дітей, охорону дитинства;
- основи проектування та планування педагогічної роботи з дітьми;
- методи стимулювання учнів до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням теоретичні основи і методику планування виховної роботи;

В результаті вивчення курсу студент повинен уміти:

- здійснювати основні виховні функції і проектувати виховні процеси;
- формувати банк діагностичних методик під конкретну виховну задачу;
- спільно з учнями планувати позаурочні заходи, організовувати їх підготовку і проведення;
- вибирати і використовувати різні засоби і методи виховання, що сприяють розвитку особистості та корекції поведінки учнів;
- створювати умови для розвитку учнівського самоврядування, формування сприятливого психологічного мікроклімату навчаються в групі;
- аналізувати проекти виховної роботи, що застосовуються в навчальних закладах системи професійної освіти;
- здійснювати моніторинг рівня вихованості учнів.
- орієнтуватися в різноманітті методологічних підходів і теоретичних концепцій виховання учнів; застосовувати на практиці отримані теоретичні знання з методики виховної роботи;
- визначати зміст компонентів процесу виховання;

В результаті вивчення курсу студент повинен володіти навичками:

- спостереження, аналізу та самоаналізу виховних заходів.
- ціле покладання, планування, організації та проведення позакласних заходів;
- самостійно працювати з науковою педагогічною літературою, створювати і обґрунтовувати власні концепції вирішення педагогічних проблем

Компетентності, які формуються при вивченні курсу:

Загальні компетентності

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Предметні (спеціальні фахові) компетентності

ФК1. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання з природничих наук, фізики, хімії, біології та методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології при вирішенні професійних завдань при вивченні Всесвіту і природи Землі як планети. ФК2. Володіння математичним апаратом природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК3. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК4. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК5. Здатність до організації і проведення освітнього процесу з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК6. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК7. Здатність до організації і проведення позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК8. Здатність до рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.

ФК9. Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК10. Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів середньої школи.

ФК11. Здатність характеризувати досягнення природничих наук та їх ролі у житті суспільства; формування цілісних уявлень про природу, використання природничо-наукової інформації на основі оперування базовими загальними закономірностями природи.

ФК12. Розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення глобальних проблем, враховуючи позитивний потенціал та ризики використання надбань природничих наук, фізики, хімії, біології, техніки і технологій для добробуту людини й безпеки довкілля.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Знання:

ПРНЗ1. Знає і розуміє вимоги освітнього стандарту і освітньої програми інтегрованого курсу «Природознавство» в основній школі, а також способи

інтеграції природничих знань у шкільних курсах кожної із природничих наук та інтегрованих курсів природознавства.

ПРНЗ4. Знає основні психолого-педагогічні теорії навчання, інноваційні технології навчання природничих наук, фізики, хімії, біології, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНЗ5. Знає форми, методи і засоби контролю та корекції знань учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНЗ6. Знає зміст та методи різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології.

Уміння:

ПРНУ5. Проектує різні типи уроків і конкретну технологію навчання природничих наук, фізики, хімії, біології та реалізує їх на практиці із застосуванням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, розробляє річний, тематичний, поурочний плани

ПРНУ6. Застосовує методи діагностування досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології, добирає й розробляє завдання для тестів, самостійних і контрольних робіт, індивідуальної роботи.

ПРНУ7. Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних

ПРНУ10. Застосовує методи навчання природознавства, методику систематизації знань про природу, позаурочні форми організації навчання природознавства, засоби навчання природознавства.

ПРНУ11. Дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України, усвідомлює необхідність їх дотримання.

Комунікація:

ПРНК1. Володіє основами професійної мовленнєвої культури при навчанні природничих наук, фізики, хімії, біології в школі.

ПРНК2. Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства та екологічної безпеки і шляхи вирішення глобальних проблем людства.

Автономія і відповідальність

ПРНА1. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.

ПРНА2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

1. Програма навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ»

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

ТЕМА 1. Виховна робота як вид педагогічної діяльності. Сутність та зміст виховної роботи класного керівника.

Основні категорії методики організації виховної роботи: виховання, процес виховання, виховна робота, методи виховання, форми виховання, технології виховної роботи, вихованість.

Виховна робота як педагогічна діяльність, спрямована на управління різноманітними видами діяльності вихованців та організацію виховного середовища для вирішення завдань гармонійного розвитку особистості відповідно до цілей виховання. Спільне та відмінне між викладанням та виховною роботою в цілісному освітньому процесі.

Виховна робота і діяльність вихованців як визначальні складові виховного процесу. Специфічні особливості виховання. Мотиви виховання. Рушійні сили виховання. Психологічні механізми виховання. Принципи виховання. Сучасні підходи до організації виховної діяльності (системний, комплексний, особистісно орієнтований, діяльнісний, аксіологічний, середовищний).

Поняття про систему виховної роботи освітнього закладу і систему виховної діяльності педагога (класного керівника). (Система виховної роботи школи складається з таких взаємопов'язаних елементів: виховання учнів у процесі навчання; виховання учнів у позанавчальній діяльності; стиль, тон відносин, цінності виховного середовища освітнього закладу. Виховання учнів у позанавчальній діяльності в свою чергу складається з позакласної виховної роботи, позашкільної виховної роботи, взаємодії школи і сім'ї; організації взаємодії в соціумі.

Система виховної діяльності педагога (класного керівника) включає послідовну сукупність різних видів педагогічної діяльності: цілепокладання, прогностичну, діагностичну, проектувальну, конструктивну, організаторську, комунікативну, корекційну, рефлексивну (аналітичну) діяльності. Організаторська діяльність педагога передбачає організацію різноманітної діяльності учнів, організацію дитячого колективу, організацію індивідуальної, корекційної роботи з дітьми, співпраці з батьками учнів).

Мета, функції, принципи організації та напрями виховної роботи класного керівника. Технологічний цикл діяльності класного керівника: діагностика, цілевизначення, планування, організація роботи, аналіз результатів.

Нормативно-методичне забезпечення організації виховної роботи в закладах середньої освіти.

ТЕМА 2. Діагностика (вивчення) розвитку учнів та учнівського класу у виховній роботі

Педагогічна діагностика як самостійна галузь педагогічної діяльності вчителя-вихователя. Контрольно-коригувальна й прогностична функції діагностики. Види діагностики: початкова, коригувальна (поточна); узагальнювальна (підсумкова).

Зміст та шляхи реалізації діагностичної функції класного керівника. Поняття «вихованість». Критерії і показники вихованості учнів. Діагностика і вимірювання вихованості. Зміст діагностики вихованців: демографічні дані про учня та його родину; дані про здоров'я й фізичний розвиток дитини; пізнавальні здібності (особливості уваги, пам'яті, уяви, мислення); емоційно-вольова й потрібнісно-мотиваційна сфера; спрямованість особистості (інтереси, взаємини, цінності, «Я-концепція»); поведінка, учинки вихованців; вивчення класу — як групи, колективу: міжособистісні взаємини в класі, згуртованість, думка спільноти, єдність цінностей та ін. Класифікація методів вивчення особистості учня й учнівського класу.

Зміст, мета та завдання вивчення розвитку учнівського класу та особистості окремого учня як напряду діяльності класного керівника. Характеристика та умови ефективного застосування методів вивчення особистості учня. Програми вивчення учнів. Індивідуальна діагностична карта учня. Структура психолого-педагогічної характеристики учня.

Програма та методика вивчення учнівського класу. Діагностична карта класу. Структура психолого-педагогічної характеристики класу.

ТЕМА 3. Змістова та процесуальна сторони процесу виховання.

Мета, зміст і програми виховання. Змістова сторона процесу виховання як характеристика сукупності виховних цілей. Ієрархія (таксономія) цілей виховання. Проблема цілевизначення у виховній роботі.

Виховання як процес інтеріоризації загальнолюдських та національних цінностей. Система та ієрархія внутрішніх цінностей особистості як джерело мотивації вчинків вихованця, його поведінки.

Сучасний зміст виховання дітей та учнівської молоді як науково обґрунтована система загальнокультурних і громадянських цінностей та відповідна сукупність соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, праці, природи, мистецтва, самої себе. Зміст виховної роботи як комплекс ідей, прикладів, фактів, використання яких у виховному процесі досягаються конкретні цілі та завдання виховання учнів. Змістова сторона напрямів виховної роботи в сучасній школі.

Процесуальна сторона виховання як характеристика самокерованого процесу цілеспрямованої педагогічної взаємодії вихователів і учнів. Поняття про виховну роботу як відображення процесуальної сторони виховної діяльності — діяльність вчителів, класних керівників, батьків щодо здійснення формування гармонійної особистості, з урахуванням конкретних умов її функціонування та характеристику безпосереднього планування, організацію та проведення виховних заходів у конкретному навчальному закладі, класі.

Структурні елементи процесу виховання та етапи його організації. Технологія конструювання виховного процесу.

ТЕМА 4. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів, прийомів, засобів виховання відповідно до актуальних цілей й завдань виховної роботи.

Методи, прийоми, засоби виховання як педагогічні інструменти впливу на свідомість, почуття, поведінку вихованця. Класифікації методів виховання. Умови і фактори, що визначають вибір методів виховання. Виховна ситуація як частина виховного процесу, яка знаходиться між двома корекціями. Аналіз виховної ситуації та проектування виховної дії, із конкретним завданням виховання, адекватним їй змістом, способами (методами, прийомами, засобами) виховання.

Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів формування свідомості для розв'язання конкретних завдань виховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки. Види діяльності учнів і загальні технологічні вимоги до їх організації. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів стимулювання позитивної поведінки і діяльності вихованців. Методи контролю й аналізу ефективності виховного процесу.

ТЕМА 5. Методика планування виховної роботи.

Поняття про форми виховної роботи. Класифікація форм виховної роботи. Умови оптимального вибору та ефективного застосування форм виховної роботи. Традиційні та інноваційні форми виховної роботи з учнями різного віку. Призначення, функції плану виховної роботи. Види та структура планів виховної роботи. Вимоги до планування виховної роботи. Нормативно-методична база планування виховної роботи. Організація планування виховної роботи в школі. Технологія складання плану виховної роботи як програми життєдіяльності класу. План виховної роботи класу за основними орієнтирами виховання.

РОЗДІЛ II МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.

ТЕМА 6. Методика організації і проведення виховного заходу.

Виховний захід як основна організаційна форма виховної роботи. Класифікація виховних заходів за способом їх проведення та за напрямками виховання. Методичні вимоги до організації і проведення виховного заходу. Мета та зміст діяльності педагога-вихователя на етапах технології організації і проведення виховного заходу: 1) вибір та обґрунтування теми виховного заходу; 2) формулювання його цілей; 3) визначення форми проведення; 4) підготовча робота; 5) проведення заходу; 6) підбиття підсумків. Структура та вимоги до план-конспекту виховного заходу. Педагогічний аналіз виховного заходу.

Методика аналізу та самоаналізу підготовки, проведення і результатів виховного заходу.

ТЕМА 7. Методика організації колективної творчої діяльності учнів. Колективна творча справа

Колективна творча діяльність учнів – важливий шлях підвищення ефективності виховної роботи. Методика КТД- форми колективної творчої діяльності. Основні ознаки методики КТД та етапи її реалізації. Колективна творча справа, як технологія виховання. Принципи організації колективної творчої справи. Види колективних творчих справ. Їх тематика. Етапи підготовки та проведення колективної творчої справи.

ТЕМА 8. Методика організації і проведення найбільш поширених форм позакласної роботи.

Методика підготовки та проведення класної (виховної) години. Класні збори. Методика проведення години спілкування. Етична бесіда. Дискусія (диспут). Бесіда, мета бесіди й основні вимоги до неї. Етапи бесіди та їх характеристика. Методика підготовки і проведення бесіди. Методи дискусійного характеру. Методика організації та проведення диспуту. Методика її підготовки і проведення диспуту. Методика організації свят як КТС. Методика підготовки та проведення інтелектуальних ігор як КТС. Методика підготовки та проведення інтерактивних форм виховної роботи. Методик профедення флешмобу, методика проведення екскурсії.

ТЕМА 9. Методика організації роботи з батьками та взаємодії з громадськістю. Педагогічна культура батьків як передумова сімейного виховання. Форми і засоби підвищення педагогічної культури батьків. Шляхи залучення громадськості у процес виховання. Визначення виховної функції громадських організацій. Роль громадських організацій у вихованні учнівської молоді. Громадська діяльність як чинник формування особистості. Значення громадських організацій у національному вихованні учнівської молоді.

ТЕМА 10. Методика аналізу виховної роботи

Діагностика, критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу. Координація виховної діяльності вчителів-предметників, педагогів-вихователів, соціальних педагогів, практичних психологів. Особливості виховної роботи з обдарованими дітьми, дітьми з девіаціями. Основні напрями й форми роботи класного керівника, куратора групи з батьками. Методики та критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу. Методика за Н.Є.Щурковою

2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ						
Тема 1. Виховна робота як вид педагогічної діяльності.	7	2				5
Тема 2. Діагностика (вивчення) розвитку учнів та учнівського класу у виховній роботі	9	2	2			5
Тема 3. Містова та процесуальна сторони процесу виховання.	7	2	1			5
Тема 4. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів, прийомів, засобів виховання.	9	2	1			5
Тема 5: Методика планування виховної роботи	9	2	2			5
Разом		10	6			25
РОЗДІЛ II МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ						
Тема 6. Методика організації і проведення виховного заходу.	9	2	2		6	5
Тема 7: Методика організації колективної творчої діяльності учнів.	11	2	2			5
Тема 8. Методика організації і проведення найбільш поширених форм позакласної роботи.	9	2	4			5
Тема 9 Методика організації роботи з батьками та взаємодії з громадськістю	8	2	1			5
Тема 10 Методика аналізу виховної роботи	6		1			5
Разом		8	10			25
Усього годин	90	18	16		6	50

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика діагностика (вивчення) розвитку учнів та учнівського класу у виховній роботі.	2
2	Змістова та процесуальна сторони процесу виховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів, прийомів, засобів виховання	2
3	Методика планування виховної роботи	2
4	Методика організації і проведення виховного заходу.	2
5	Методика організації колективної творчої діяльності учнів.	2
6	Методика організації і проведення найбільш поширених форм позакласної роботи	4
7	Методика організації роботи з батьками та взаємодії з громадськістю	1
8	Методика аналізу виховної роботи	1
		16 год

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Виховна робота як вид педагогічної діяльності.	5
2	Тема 2. Діагностика (вивчення) розвитку учнів та учнівського класу у виховній роботі	5
3	Тема 3.Змістова та процесуальна сторони процесу виховання.	5
4	Тема 4. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів, прийомів, засобів виховання.	5
5	Тема 5: Методика планування виховної роботи	5
6	Тема 6. Методика організації і проведення виховного заходу.	5
7	Тема 7: Методика організації колективної творчої діяльності учнів.	5
8	Тема 8. Методика організації і проведення найбільш поширених форм позакласної роботи.	5

9	Тема 9 Методика організації роботи з батьками та взаємодії з громадськістю	5
10	Тема 10 Методика аналізу виховної роботи	5
11	ІНТЗ	6
	Разом	56

9. Індивідуальне навчально-творче завдання

Підготовка студентами індивідуального творчого завдання полягає у розробці виховного заходу для учні в основній школі закладів загальної середньої освіти. Викладення матеріалу ІНТЗ повинно складатися відповідно таких етапів: підготовчого (обґрунтування форми виховного впливу), основного (виклад розгорнутого конспекту виховного заходу), підсумкового (самоаналіз презентованого виховного заходу).

Під час написання ІТЗ студент має проявити творчий підхід до підготовки, проведення та аналізу виховного заходу, визначити особливості взаємодії класного керівника з учнем та учня з учнівським колективом. Студент може обрати тему для ІНТЗ, актуальну для учнів основної школи спрямовану на формування в учнів ціннісних життєвих навичок.

Структура виховного заходу

Мета заходу:

Завдання заходу. (за такою схемою)

1. поглибити розуміння сутності морально-етичних *понять* ;
2. розбудити (розвинути) *почуття* відповідальності за... формувати почуття особистої гідності; почуття поваги до...; інтересу до власного здоров'я, спорту, техніки, мистецтва, природи, політики тощо; співчуття до ..., захоплення красою тощо
3. формування *ціннісного ставлення* до власного здоров'я; *переконаності* у цінності дружби; *прагнення* до оволодіння культурою мовлення; розвиток національної самосвідомості тощо.
4. формування *готовності до моральних вчинків* на засадах
5. сформувати прагнення до *самовдосконалення* в ..

Форма проведення:

Обладнання і наочність:

Використані практикантом джерела інформації для підготовки заходу:

Рекомендовані учням джерела інформації:

Попередня підготовка: формування ради по підготовці, формування мікрогруп, розподіл доручень, пошук інформації, планування, залучення до проведення заходу тощо

Хід виховного заходу

I. Вступна частина: вступне слово вихователя, актуалізація теми заходу (прийоми впливу на емоційну сферу вихованців) тощо.

II. Основна частина: викладання інформаційного матеріалу (прийоми реалізації: хто і в якій формі повідомляє інформацію), запитання для обговорення, зміст завдань для групового та колективного виконання, проблемні завдання тощо.

III. Заклучна частина: підведення підсумків, формування готовності вихованців до відповідних дій (прийняття рішення учнями про проведення акції милосердя, допомоги ветеранам, проведення прибирання, впровадження нових правил спілкування, ініціювання зустрічі з видатною людиною, взяття зобов'язань щодо покращення успішності тощо).

10. Методи навчання

Освоєння курсу «Методика виховної роботи» передбачає застосування репродуктивних, пояснювально-ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів навчання.

Методи навчання: традиційні методи: словесні (розповідь, бесіда, пояснення, дискусія), наочні (показ, демонстрація, спостереження), практичні (ситуаційні задачі, ділова та рольова ігри, написання статті, інтерактивні методи («мозковий штурм», «мікрофон»,

ділові та рольові ігри).

Методи СРС: написання робота з електронною бібліотекою вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації (нормативні документи, розробка плану конспекту виховних заходів, методи моделювання фрагментів виховних ситуацій, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій, проєктів КТС, аналіз педагогічних проблемних ситуацій.

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітні платформи Google Classroom), телекомунікаційні методи (зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

11. Методи контролю

Робочою навчальною програмою передбачено: оцінювання активності і знань студентів під час семінарських занять, перевірка виконання письмових завдань (*поточний контроль*);

Методи поточного контролю: фронтальне та індивідуальне усне опитування, письмове опитування, перевірка практичних робіт, перевірка планів-конспектів виховних заходів, перевірка конспектів (тез), перевірка виконання самостійної роботи, захист повідомлень, мультимедійних презентацій, контрольна робота; опитування, тестування, контрольні роботи, перевірка виконаних завдань з використанням освітньої платформи Google Workspace for Education, (Google Classroom, Google Meet), а також месенджеру Viber тощо.

Тематичний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з розділу (тестування на платформі Classroom)

Підсумковий (семестровий) контроль з курсу. Проводиться у формі заліку, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо, виставляється за результатами накопиченої суми балів підчас поточного контролю. Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому занятті з освітнього компонента. Студент отримує позитивну залікову оцінку за результатами його роботи протягом семестру, якщо у підсумку він набрав не менше 60 балів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни

Заліковий модуль І	Заліковий модуль ІІ	ІНДЗ	СУМА
<i>Семінарські заняття №1-4</i> <i>+Самостійна робота</i>	<i>Семінарські заняття №5-8</i> <i>+ Самостійна робота</i>	20	100
Максимальна кількість балів			
40 балів за роботу на семінарських заняттях та за самостійну роботу з теми*	40 балів за роботу на семінарських заняттях та завдання з самостійної роботи		

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Поточна оцінка на семінарських заняттях та самостійної роботи визначається за такими критеріями:

5 балів – студент демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару;

4 бали – студент демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики;

3 бали – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

2 – бали студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

Оцінка ІНТЗ здійснюється за параметрами :

5 бали – оформлення роботи;

0-10 балів – зміст роботи; (0 – ІНДЗ не здано; 1-2 – зміст не відповідає темі ІНТЗ, 4-3 – зміст виховного заходу має не достатню практичну значущість, матеріал методичної виховного заходу не достатньо структурований з використанням 1-2 джерел; 6-5 – творчий характер роботи, з недостатньою обґрунтованістю та аргументованістю розробки виховної бесіди; 7-8 –розробка виховного заходу в цілому відзначається змістовністю та практичною значущістю, передбачає використання 5 інформаційних джерел. 9-10 – розробка виховного заходу відзначається змістовністю та практичною значущістю, творчий характер роботи з використанням різних засобів та методів виховання, список використаних джерел містить сучасні видання більше 5 джерел)

5 балів – захист роботи

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1.Тексти лекцій, плани семінарських занять, тематика ІНДЗ, питання до заліку, приклад оформлення заходів , критерії оцінювання знань, навчально-методична література

14. Рекомендована література

Основна:

1. Андрощук І.В. Методика виховної роботи : навч. посібник / І.В. Андрощук, І.П. Андрощук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 320 с.

2. Анкетування в школі / упоряд.: Т. М. Гулевич, Н. М. Омелячук К. : Редакції газет з управління, 2014. – 120 с.
3. Анненкова І.П. Методика виховної роботи : Курс лекцій. / Одес. нац. ун-т ім. І.І.Мечникова. – О.: Астропринт, 2005.– 142 с.
4. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності : навч. посіб. / І. Д. Бех. – К.: Академвидав, 2009. – 246 с.
5. Бех І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наук. видання / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2006. – 272 с.
6. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
7. Денисик, Людмила Миколаївна. Внутрішній контроль виховної роботи / Л. М. Денисик ; упоряд. Ж. М. Сташко К. : Шкільний світ, 2014. – 120 с.
8. Делінгевич Л. В. Педагогічні засади мистецтва виховання. – Кіровоград: Центрально-Українське видавництво 2013. – 251 с.
9. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання. – К.: Вища школа, 2005. – 341 с.
10. Кондрашова Л. В. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. О. Лаврентьєва, Н. І. Зеленкова[Електронний ресурс] Режим доступу : http://kdpu.edu.ua/download/kaf_pedagog/file_pedagog/met_vix_rob.pdf.
11. Книга класного керівника: Довідково-методичне видання/ Упоряд. С.В.Кириленко, Н. І.Косарева. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 560 с.
12. Лозова В. І. Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник. – Харків, 2002. – 400 с.
13. Методика виховної роботи : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича; [уклад. Давидович В.Л., Давидович М.Ф.] – Чернівці: Рута, 2007.– 302 с.
14. Омеляненко В. Л. Теорія і методика виховання. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
15. Осадченко І. І. Методика виховної роботи. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2012. – 217 с.
16. Практикум з теорії та методики виховання : навчально-методичний посібник / Г. С. Тарасенко, О. А. Голюк, Т. М. Кривошея Вінниця : Нілан ЛТД, 2014. – 392 с
17. Фіцула М. М. Педагогіка. – К.: Академія. – 2002. – 528 с.
18. Радул В.В., Кравцова Т.О., Краснощок І.П. Педагогічна практика (виконання навчальної програми з педагогіки): навч.-метод. посіб. Кіровоград:РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016.-160 с.
19. Холковська І. Л. Методика виховної роботи : [посібник] / І. Л. Холковська. – 2-ге вид., випр. та допов - Вінниця : Нілан ЛТД, 2016. – 192 с
20. Холковська І. Л. Методика виховної роботи: практикум / І. Л. Холковська Вінниця : Нілан ЛТД, 2016. – 208 с
21. Холковська І. Л. Педагогічна діагностика: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / І. Л. Холковська Вінниця : Нілан ЛТД, 2015. – 124 с.
22. Федяєва В. Л. До проблеми теоретичних основ сімейного виховання. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Сер.: Педагогічні науки. Херсон, 2017. Вип. 79 (3). С. 85-90.
23. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с.

Нормативно-правова джерела:

1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.

3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII. Режим доступу: https://serch.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE34394Z.html
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
7. Концепція сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина» на 2012-2021 роки.
8. Лист МОН № 1/9-385 від 20.07.20 року. Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2020/07/23/lyst-mon-vid-20-07-2020-1-9-385-deiaki-pytannia-orhanizatsii-vykhovnoho-protsesu-u-2020-2021-n-r-shchodo-formuvannia-v-ditey-ta-uchnivs-koi-molodi-tsinnisnykh-zhyttievnykh-navychok/>
9. Лист МОН від 14.08.2020 № 1/9-436 “Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)” – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2020/08/17/lyst-mon-vid-14-08-2020-1-9-436-pro-stvorennia-bezpechnoho-osvitn-oho-seredovyshcha-v-zakladi-osvity-ta-poperedzhennia-i-protydii-bulinh-ta-kuvanni/>
10. Лист МОН України від 16.08.2019 № 1/9-523 "Про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019-2020 навчальному році". – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2019/08/19/lyst-mon-vid-16-08-2019-1-9-523-pro-natsional-no-patriotychne-vykhovannia-u-zakladakh-osvity-u-2019-2020-navchal-nomu-rotsi>
11. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах від 16.06.2015 № 641. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>
12. Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#Text>

Додаткова:

1. Антибулінг. Практичні заняття / авт. кол.: Л. В. Береговська, О. С. Данилюк, І. І. Залеська, упоряд.: В. С. Легка, О. О. Овчар, Г. М. Семенів Київ : Шкільний світ, 2019. – 152 с
2. Армор Ф. Уроки для виховання характеру: будуйте своє життя на надійному фундаменті. / Френ Армор; [пер. з англ. В.П.Степанова] – Донецьк: Східноєвроп. місія, 2009. – 55 с.
3. Безкоровайна О.В. Виховання культури особистісного самоствердження в ранньому юнацькому віці / О.В. Безкоровайна; М-во освіти і науки України, Рівен. держ. гуманіт. ун-т.– Рівне: РДГУ: Вид. Олег Зень, 2009.– 468 с.
4. Білецька І.О. Методи і засоби особистісно орієнтованого виховання : навч.-метод. посіб. / І.О. Білецька, О.М. Коберник. – Умань: Жовтий, 2009. – 109 с.
5. Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи / Л.П. Бугаєнко, І.Б. Грушицька; М-во освіти і науки України, Одес. нац. політехн. ун-т, Одес. автомоб.-дорож. коледж.– О.: Астропринт, 2010. – 110 с.
6. Виховання гуманістично спрямованої особистості: навч.-метод. посіб. / Т.Д. Дем'янюк [та ін.]; М-во освіти і науки, молоді і спорту, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Рівне: Волин. обереги, 2011.– 234 с.

7. Виховні заходи: національно-патріотичне виховання / упоряд. Н. Чиренко Київ : Шкільний світ, 2015. – 192 с.
8. Вінда О.В. Формування навичок здорового способу життя у дітей і підлітків: За проектом „Діалог”: Навч.-метод. посіб. / О.В.Вінда, О.П.Коструб, І.Г.Сомова, та інші. – К., 2004. – 284 с.
9. Войцях, Тетяна Володимирівна. Ігрові технології: просвітницько-профілактичні ігри / Т. В. Войцях Київ : Шкільний світ, 2015. – 144 с.
10. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді / Ніна Гавриш, Ганна Ситник; [упоряд. Ж.М. Сташко] – К.: Шк. світ, 2011.– 125 с.
11. Дем'янюк Т.Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: науково-метод. Посіб.– Суми:Видавництво «Антей», 2006.– 383 с.
12. Дем'янюк Т. Д. Методика виховання в сучасній школі: Навчально-методичний посібник / Т. Д. Дем'янюк. – К. : Науково-методичний центр середньої освіти Міносвіти і науки України, 2000. – 286 с.
13. Єсюк Людмила Володимирівна. 7 сходинок до успіху: програма виховної роботи з учнями 8-9-х класів / Л. В. Єсюк К. : Шкільний світ, 2014. – 120 с
14. Дубина М. І. Виховання патріотизму в учнів та студентської молоді / М. І. Дубина, Ю. Д. Руденко; АН вищ. освіти України. – К.: Експрес-Поліграф, 2010. – 403 с.
15. Духовно-моральне виховання особистості: інноваційний підхід: Навч.-метод. посіб. / Т.Д.Дем'янюк, І.Д.Бех, М.Г.Байрамова, Л.С.Мельничук; Ін-т інновац. технологій і змісту освіти та ін. – К.; Рівне: [Волин. береги], 2007.–315 с.
16. Журба К.І. Виховання духовної культури у підлітків: Методичні рекомендації. – К.: ТОВ «Інфодрук», 2004.– 166 с.
17. Кириченко В. І. Педагогіка, спрямована у майбутнє (до 100-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського). Практико-орієнтований посібник. Автори-упорядники В.І. Кириченко, Г.Г. Ковганич. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. - 118 с.
18. Кoberник О. М. Інноваційні технології навчання та виховання : навч. посіб. / О.М. Кoberник, О.В. Бялик. – Умань: Жовтий, 2010.– 208 с.
19. Коваленко С.М. Колективні творчі справи в початковій школі: «Сонячна Подорож».– К.: Вид. дім. «Шк. Світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006.– 210 с.
20. Коломієць М. Проблема підготовки класного керівника до організації профорієнтаційної роботи [Електронний ресурс] / М. Коломієць // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2013. - № 7. - С. 176-182. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_7_29
21. Кот М.З. Теорія і методика виховної роботи : (навч. посіб) / М.З. Кот; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Ін-т корекційної педагогіки та психології. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011.–215с.
22. Лаппо В.В. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: : навч. посіб. / Віолетта Валеріївна Лаппо. – Івано-Франківськ: НАІР, 2012.– 300 с.
23. Лізинський В.М. Практичне виховання в школі: особливості та планування. / В.М. Лізинський. – Х.: Ранок: Веста, 2007.– 160 с.
24. Нісімчук К.О. Технології виховання: морально-етичний аспект. / К.Нісімчук, А.Нісімчук; [голов. ред. В.С. Зубович]; Ін-т пед. технологій. – Луцьк: Твердиня, 2009.– 177 с.
25. Онищенко Н.П. Методика виховної роботи: за кредитно-модул. системою організації навчання: [навч. посіб.] / Н.П. Онищенко; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди» – Переяслав-Хмельницький: [б. в.], 2009.– 282 с.
26. Організація патріотичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах Луганської області: метод. рек. / Упр. освіти і науки Луган. обл. держадмін., Луган. обл. ін-т

післядиплом. пед. освіти; [уклад.: Т.М. Сорочан та ін.; за заг. ред. Т.М. Сорочан] – Луганськ: Навч. кн.: Резніков В. С., 2007.– 303 с.

27. Оржеховська В.М., Тарасова Т.В. Духовність – це здоров'я молодого покоління: Навч.-метод. посібник. /Оржеховська В.М./ – Вид. 2-е, доп. – Тернопіль, 2005.– 215 с.

28. Поясик О.І., Лаппо В.В. Методика виховної роботи: Навчальний посібник / О.І.Поясик, В.В.Лаппо. – Івано-Франківськ: Плай, 2011. – 202 с.

29. Прищепа С. М. Впровадження основ проектування як особистісно орієнтованої технології у системі виховної роботи класного керівника [Електронний ресурс] / С. М. Прищепа // Професійна освіта: методологія, теорія та технології . - 2015. - Вип. 1. - С. 138-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2015_1_1

30. Резнік Н. О. Особливості виховної діяльності сучасного класного керівника в умовах реалізації завдань національної концепції виховання [Електронний ресурс] / Н. О. Резнік // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. - 2015. - Вип. 67. - С. 202-207. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2015_67_38

31. Робуль О.М. Технологія виховної діяльності : Навч.-метод. посіб. / Робуль О.М., Семергей Н.В.; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка. – Полтава, 2001. – 166 с.

32. Родинне виховання: Школа і сім'я – виховуємо разом: [посібник] / [упоряд.: О. Хромова, Т. Бишова] – К.: Шк. світ, 2007. – 99 с.

33. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. – [навч.-метод. посібник]. – К. : ФОП Стеценко В.В., 2016. – 192 с.

34. Сім Я або виховання в родині : навч. посіб. для студ. пед. спец. ун-тів з теорії та практики родин. виховання. / уклад. Шевчук М.О., Осаволюк О. А., Семенець Л.Г.; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин: РВВ НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 227 с.

35. Сіркизюк В.В. Основи національного виховання: Навч.-метод. посіб. / Ін-т пробл. виховання АПН України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004.– 301 с.

36. Тимошук Н. С. Особистісно орієнтоване виховання старшокласників у процесі позакласної роботи : Навч.-метод. посіб. / Н.С. Тимошук Наук.-метод. центр серед. освіти. – Рівне, 2004. – 281 с.

37. Холковська І. Л. Організація діяльності класного керівника. / І.Л.Холковська, Вінницький держ. педагогічний ун-т ім. М. Коцюбинського.–Вінниця: ВДПУ ім.М.Коцюбинського, 2010. – 194 с..

38. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / [Ред. Н. В. Леонова] – К.: Вища школа, 2004. – 206 с.

Інформаційні ресурси

1. Вчитель у мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ulejconf>
2. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.com>
3. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://znannya.info>
4. Освіта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
5. Освіта UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>
6. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей - <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
7. Педагогічна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- <http://www.pedlib.clx.ru>
8. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
 9. [Український освітній онлайн-портал для вчителів «На Урок»](#) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/>
 10. Освітній портал "**Всеосвіта**" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua>
 11. Прометеус проект масових відкритих онлайн-курсів в Україні.; <https://prometheus.org.ua>.
 12. Проект дистанційної освіти від «Освіторії». [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://ilearn.org.ua>